

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
srijeda,
1. rujna 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 107
Cijena 10 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Savjetovanje rukovodilaca sindikalnih organizacija

Političkim pripremama za izbore Vijeća proizvođača pokloniti veću pažnju

Nedovoljna pomoć članova SK u radu sindikata

U petak je Mjesno sindikalno vijeće organiziralo savjetovanje rukovodilaca sindikalnih organizacija, predsjednika upravnih odbora i radničkih savjeta i sekretara osnovnih organizacija SK. Raspravljalo se o radu sindikalnih organizacija i njihovoj aktivnosti u razvijanju radničkog upravljanja.

O radu sindikalnih organizacija u posljednje vrijeme iznijeli su svoja opširna zapažanja drugovi Slavo Radin, predsjednik MSV i Ante Baljkas, sekretar Gradskog komiteta SK.

Rad na ekonomskom obrazovanju radnika obavljao se u raznim oblicima, ali se u tome nisu postigli značajniji rezultati. Predavanja su često i suviše stručna i većini radnika nerazumljiva, umjesto da su ona lakša i zanimljivija. Zapaženo je, da se u posljednje vrijeme slični tečajevi sve manje održavaju. Kolika je to šteta vidi se i po tome, što još uvijek velik broj naših radnika ne pozna ni osnovne stvari iz novog privrednog sistema; čak nisu upoznati ni sa glavnijim propisima iz života i rada svog poduzeća. Sindikalne organizacije, iako bi trebale, ne razmatraju ta pitanja na svojim sastancima.

Rad na kulturnom obrazovanju radnika također nije pokazao vidnije rezultate. Radnička-kulturno-prosvjetna zajednica ograničila je svoju aktivnost na

jim radom pospeši razvitak radničkog samoupravljanja.

Naše sindikalne organizacije nisu se u dovoljnoj mjeri zainteresirale za instituciju Vijeća proizvođača, koja bi svakako trebala da dobije veću pomoć od svojih birača. Oni bi svojim prijedlozima i sugestijama imali potaknuti rješavanje onih pitanja, koja tretira ta institucija. Osim toga, odbornici Vijeća proizvođača nisu dosad svojim biračima polagali računa o svom radu, a niti su ovi to od njih tražili. Za predstojeće izbore Vijeća proizvođača nije zapažen jači interes. Pripreme za te izbore su uglavnom tehničke prirode, međutim, politički rad-objašnjavanje uloge i značenja institucije Vijeća proizvođača, takoreći, nije ni zapažen. Nesumnjivo je, da će političke pripreme utjecati na radnike da u Vijeće proizvođača izaberu zaista najbolje drugove i drugarice, one, koji će pošteno raditi u interesu svoje komune i socijalističke zajednice. Inače sindikalne organizacije treba da energično suzbijaju lokalistička shvaćanja, kojih još ima u našoj sredini.

Neka poduzeća imaju negativan odnos prema ženama i omladincima, zahtijeva se često od njih da na poslu pruže ono što može i jedan iskusan radnik, a u protivnom se otpuštaju. Među-

tim, rukovodstva poduzeća nisu ništa učinila da bi žene i omladinci u svom radu stekli bolju stručnu spremu. Taj problem je zaista važan i on zahtijeva od sindikalnih organizacija da ga ozbiljno razmotre.

Politički rad je posebno pitanje. Zapravo politička aktivnost sindikalnog članstva treba da se odvija u organizacijama Socijalističkog saveza. Međutim, neznatan broj radnika sudjeluje u takvom političkom radu i zbog toga je dužnost sindikalnih rukovodstava da radničku klasu uključuje ne samo u rad SSRN, nego da je jače aktiviziraju u društvenom upravljanju.

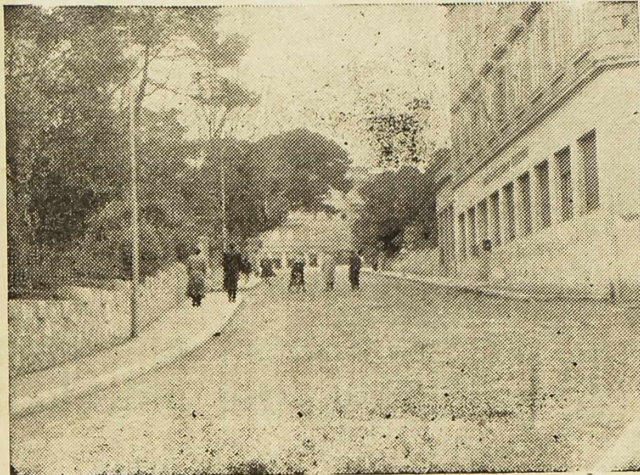
Pomoć organizacija SK sindikatu nije dovoljna, a niti je konkretna. Redovita je pojava da neki članovi SK izbjegavaju primanje dužnosti u rukovodstvima sindikalnih podružnica. Organizacije SK ne raspravljaju o tome na sastancima, a niti svoje članove pozivaju na odgovornost zbog takvog odnosa.

O tim i drugim pitanjima treba da se raspravlja ne samo sindikalna organizacija, nego i ona SK i mnogi nedostaci u radu bit će otklonjeni.

U našem gradu vrše se obimne pripreme za proslavu Dana mornarice

I ove godine naš grad i kotar svečano će proslaviti 10. rujna 12. godišnjicu od osnutka Jugoslavenske ratne mornarice.

Za što svečaniju proslavu vrše se opsežne pripreme u gradu i

Šibenik - Ulica Vladimira Nazora

Sjednica NO-a gradske općine

Odluka o porezu na dohodak u stalnom iznosu

Na XXI. sjednici čitavog Narodnog odbora gradske općine, koja je održana 25. kolovoza o. g., izglasano je nekoliko rješenja i odluka. Između ostalog, donijeto je rješenje o proširenju djelatnosti Tvornice elektroda i ferolegura. Naime, uz sadašnju proizvodnju, tvornica će se baviti proizvodnjom kisika.

Osnovana je i poreska komisija od pet članova koja će rješavati žalbe protiv odluka o određivanju prisilne naplate.

Na sjednici se također raspravljalo o plaćanju poreza na dohodak u stalnom iznosu za 1954. godinu. Tako je u odluci, koja je s tim u vezi donijeta, odre-

đeno da osobe, koje obavljaju privrednu djelatnost i pri tom putuju iz mjesta u mjesto (putujuće zanatlije), plaćaju 3.600 dinara godišnje, nosači i čistači obuće 2.400 dinara, a ulični prodavači novina i drugih proizvoda 1.200 dinara. Osobe koje za usluge obavljaju ručno piljenje drva plaćat će 1.200 dinara, a sve ostale, koje obavljaju slične poslove bez stalne radnje i upotrebe tuđe radne snage plaćat će 1.000 Din godišnje. U jednom članu te odluke kaže se, da poreski obveznici, koji plaćaju porez na dohodak u stalnom iznosu, ne plaćaju porez na promet.

Drug Vicko Krstulović obišao naše tvornice

Prošlih dana boravio je u našem gradu drug Vicko Krstulović, predsjednik Odbora za organizaciju Narodne vlasti Sabora NR Hrvatske.

Drug Vicko Krstulović u pratnji drugova Petra Rončevića, predsjednika NO-a gradske općine i odbornika Ante Begogilyka obišao je sve tri velike tvornice interesirajući se za proizvodnju i uslove života radnika. On je također posjetio slapeve Krke i tvrđavu Šubićevac.

Za vrijeme boravka u našoj sredini, drug Krstulović se interesirao za mnoga aktualna pitanja grada, a osobito za njegov privredni i komunalni razvitak.

Velik interes građana za predavanje druga J. Đerđa

U punoj zgradi Narodnog kazališta 30. kolovoza ove godine ambasador drug Josip Đerđa održao je predavanje o međunarodnoj političkoj situaciji. Dao je temeljit prikaz odnosa među velikim silama, te napore mirolojubivog čovječanstva da se osigura trajniji mir i perspektiva tih nastojanja, s osvrtnom na napore naše zemlje u tom pravcu i njenu opću ulogu u međunarodnim odnosima.

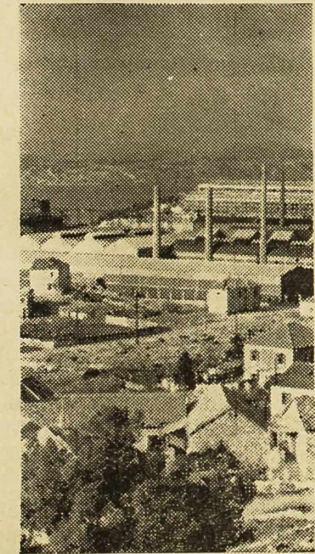
Nakon toga drug Đerđa iscrpno je odgovorio na mnoga pitanja, koja su mu bila postavljena.

Slušaoici su sa napregnutom pažnjom pratili njegova izlaganja i na kraju ga pozdravili srdačnim pljeskom.

Prvi uzorci naše spužve upućeni u Braziliju

Ovih dana su na zahtjev privrednika Brazilije upućeni prvi uzorci naše spužve. Prema dosadašnjoj potražnji, izgledi su da će Brazilija biti jedno od većih kupaca s američkog kontinenta.

I u našoj zemlji porastao je interes za spužvu. Nedavno je poduzeće »Spuzvar« po prvi put učestvovalo na »Mariborski tedens«. Tom prilikom izložena spužva i prerađeni koralj izazvali su velik interes u NR Sloveniji. To se može zaključiti po tome, što su predstavnici »Spuzvara« zaključili ugovore o isporuci spužvi i prerađenog koralja u iznosu od 2 milijuna dinara. S tim u vezi poduzeće »Spuzvar« je odlučilo otvoriti nekoliko svojih prodavaonica u svim većim republiknim mjestima.

Tvornica elektroda i ferolegura predavanja. Osjeća se da to nije dovoljno. Njezino djelovanje moralo bi biti daleko raznovrsnije.

Na sastancima sindikalnih organizacija ne govori se o poboljšavanju radne discipline ni unapređenja proizvodnje. Ukoliko o tome netko i raspravlja, onda je isključivo radnički savjet. Međutim, za ta pitanja potrebno je zainteresirati čitavo sindikalno članstvo. Jedna široka diskusija bez sumnje će donijeti dobrih prijedloga i koristi.

Također se malo raspravlja o problemima radničkog upravljanja, iako bi to trebala da bude najvažnija tema na sastancima sindikalnih organizacija. Upravo to i jeste jedan od razloga, da se još nije uspjelo sve radnike uključiti u upravljanje poduzećima. To je zaista ozbiljna slabost u dosadašnjem radu sindikata o kojoj kako izgleda ne vode računa ni organizacije SK u poduzećima. Sindikalna organizacija, međutim, treba da svo-

Problemi morskog ribarstva Slab ulov nanio štete proizvođačima i industriji

Ove je godine naše ribarstvo zadesila velika nesreća, zbog nezapamćeno slabog ulova ribe. To nije izuzetak, ako imamo u vidu činjenicu da neravnomjernost ulova ribe varira iz godine u godinu. No baš danas u tome pogledu doseglo je svoj vrhunac. Na području našeg kotara gdje je 1950. godine ulov ribe izvršen za 1150/0, 1951. za 950/0, 1952. za 1020/0, ove godine izvršeno je do sada svega 200/0. Vrijeme najboljeg ulova je prošlo, a zadrugni sektor je od 1952. do danas izvršio samo 840/0 od predviđenog plana ulova ribe. Posljedice slabog ulova odražile su se i na tržištu. Tako dok se prošle godine cijena sardeli kretala od 20 do 30 dinara, dotle ove godine mogla se dobiti samo u prvim mrakovima i to po 60 dinara po kilogramu. Skuše su se lanjske godine prodavale oko 50 dinara, a ove godine čak i po 200. Slab ulov najviše je pogodilo same proizvođače, kao i ribarsku industriju. A kad s druge strane znamo da jedna ogromna većina otočnog, a dijelom i primorskog stanovništva živi baš od ribar-

stva, onda se tu javljaju i drugi problemi.

Zbog takove situacije mnoge ribarske i poljoprivredne zadruge na našem kotaru nalaze se u teškom položaju. Uzmimo za primjer poljoprivrednu zadrugu u Žirju, mjestu gdje gotovo čitavo stanovništvo živi od ulova ribe. Ta zadruga, koja je do danas slovila kao jedna od najsolidnijih u kotaru našla se je u nezavidnom položaju. Zadruga je dobro napredovala od svog osnutka i danas ona ima nekoliko motora, mreža i brodova, a u posljednje vrijeme je iz vlastitog kredita podigla još nedovršeni zadrugni dom. Potrošivši kredit za taj dom i popravke motora, zadruga je očekivala da će to nadoknaditi ulovom u ljetnoj sezoni. Međutim, ulov je iznad očekivanja neobično slab. Tako su za vrijeme prošlog mraka ribari jedne plivarice, dobili svaki po 3,50 dinara (uz predhodnu naplatu kamata i amortizacije, popravka motora i drugo).

Slična je situacija i u ostalim

kotaru, a osobito u jedinicama JRM i Sibenskog granizona. Ovdje će proslava započeti uz logorske vatre, gdje će mornari uz razgovor obnoviti sjećanja na borbe mornaričkih jedinica u toku Narodnooslobodilačkog rata. Razglasne stanice unutar kasarni kao i ona u gradu emitirat će predavanja iz perioda osnivanja, razvoja i poslijeratnih uspjeha trgovačke i ratne mornarice. U krugu pojedinih jedinica JRM održat će se predavanje »O stvaranju, ulozi i razvitku JRM i njenim zadacima«, a u kinematografu »Tesla« prikazat će se za mornare domaći film »Šlavica«. Također će mornari posjetiti izložbu LIKUM-a.

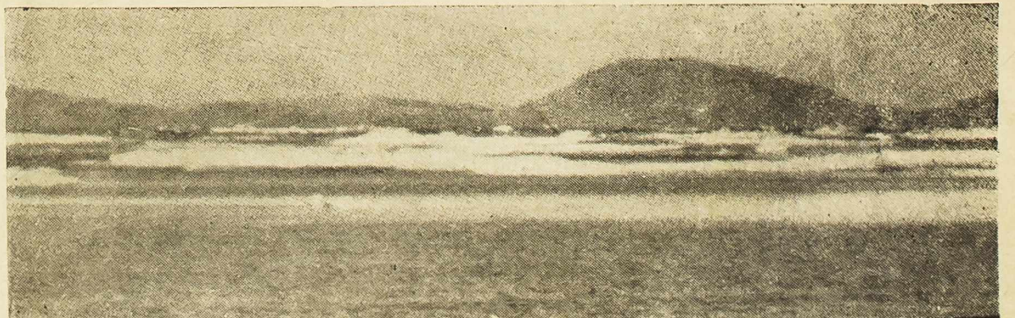
9. i 10. rujna Dom JRM organizirat će izložbu »Desant na Drvar«, gdje će biti izloženi originalni snimci i rekviziti. Uoči dana Mornarice održat će se na ljetnoj pozornici ili u Narodnom kazalištu (u slučaju nevremena) svečana priredba na kojoj će sudjelovati mornari, zatim pitomci dječjeg doma »Petar Grubišić«, članovi DTO »Partizan«,

glazba JRM i član Narodnog kazališta Marta Krušlin. Te večeri po okolnim brdima bit će paljenje vatre, a zgrade doma JRM i Komande garnizona bit će iluminirane. U svim jedinicama Sibenskog garnizona održat će se razna sportska natjecanja.

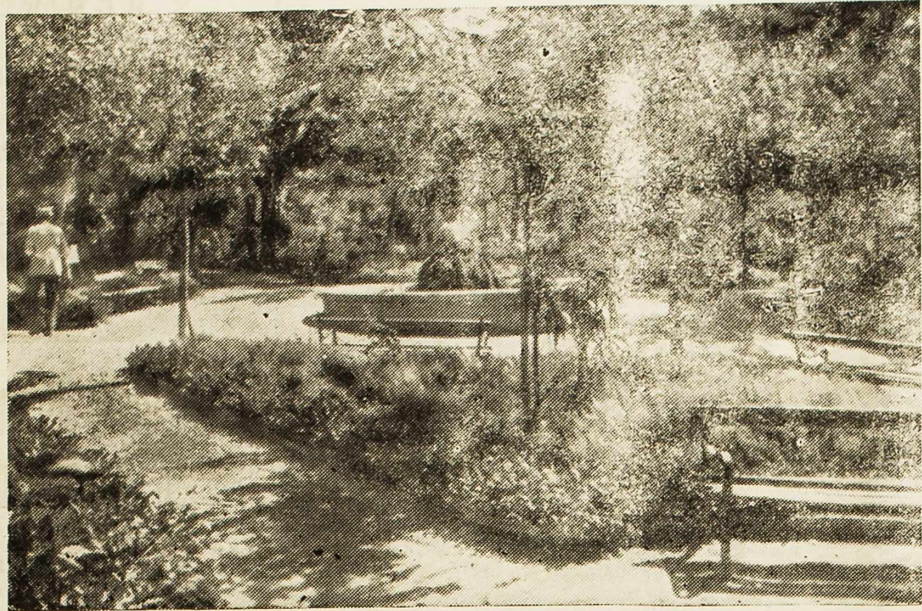
I u središtima općina kao i u ostalim selima našeg kotara također će biti održane razne kulturne i sportske priredbe.

POSTAVLJENI TEMELJI ZA OSMOGODIŠNJU SKOLU U JUŽNOM PRIMOSTENU

25. prošlog mjeseca postavljene su u Južnom Primoštenu temelji za izgradnju osmogodišnje škole. Temelji su podignuti dobrotvornim radom mještana sela Ložnice. Oni su oduševljeno prihvatili tom zadatku, obavivši ga s uspjehom. To je zaista pohvalan primjer, koji može da posluži i ostalim selima na našem kotaru.

Borbeni čamci u punoj vožnji

Gradski perivoj

Komunalni problemi naših sela

Ne vodi se briga o komunalnim potrebama

Javna čistoća krupan problem

Kad se zađe u neko od naših sela na kotaru, na prvi pogled se može primijetiti da se ne vodi dovoljna briga o komunalnim potrebama, a još manje o tome da bi sela dobila što ljepši izgled. Javna čistoća na niskom stupnju, zapuštena groblja, neuređeni prostori pred školskim zgradama i zadržanim domovima, loši putevi, pomanjkanje perivoja, drvoreda i t. d. karakteristično je za mnoga naša sela. O tim pitanjima se ne raspravlja ili pak vrlo malo. Neki smatraju da se tu ne može ništa učiniti bez znatnije materijalne pomoći. Međutim, postoje realne mogućnosti da i bez te pomoći naša sela izmijene svoj izgled. Ne očekivati sve iz kotarskog centra. Prvenstveno inicijativa NO općine i seoskih odbora. Preko političkih i društvenih organizacija zainteresirati naše ljude za ta pitanja i uspjeh ne će izostati.

Održavanje javne čistoće je zaista krupan problem u skoro svim našim selima. Redovita je pojava da se štale i dubrišta nalaze u samim selima od kojih stanovništvu prijete opasnost, jer su oni uglavnom izvor mnogih bolesti i zaraza. Ne vodi se bar dovoljna briga da se dubrišta izbace iz sela i odredi im se prostor, koji bi za to trebao biti posebno pripremljen. Naravno, ne će se odjednom moći premjestiti dubrišta, ali bi se već sada moralo ozbiljno misliti da se stanovništvo po selima zaštiti od opasnosti, koja im prijete upravo od dubrišta koja se nalaze u njihovoj neposrednoj blizini. Ukoliko i bude slučajeva da za izvjesno vrijeme neka dubrišta ostanu u selima, tada je potrebno da se ona redovito polijevaju krečnim mlijekom, kako bi se bar donekle spriječio razvijanje uzročnika zaraze.

Za javnu čistoću trebalo bi zainteresirati i naše ljude po selima. Sela ovdje mogu sebi mnogo pomoći. Za održavanje čistoće nisu potrebna neka veća financijska sredstva. Volja i inicijativa ljudi može i na ovom području mnogo učiniti. Na pr., za selo ne bi bila teškoća napraviti kolica sa sandučićem, kojim bi se jednom ili dva puta dnevno prikupljali otpaci, koji se nadu po seoskim putevima, ili pak da se napravi nekoliko limenih ili drvenih sandučića za otpatke.

OBAVIJEST ČITAOCIMA

Prošle srijede naš list nije izašao zbog preuređenja štamparije. Molimo čitaoce da to uvažavaju.

Uredništvo

Ne može se ni očekivati da će javna čistoća biti na visini bez postojanja javnih nužnika. Njih, međutim, nema u našim selima, bar ne u dovoljnom broju. Samo ih je devet podignuto na čitavom kotaru. Čak i neka veća mjesta nisu se pobrinula da izgrade takve objekte, iako za to nisu potrebna neka veća materijalna sredstva.

SEOSKA GROBLJA SU ZAPUŠTENI

53 seoska groblja, koliko ih ima na kotaru, uglavnom se nalaze u zapuštenom stanju. Mnogi to opravdavaju time, što nedostaju potrebna novčana sredstva. Ali, nemaju uvijek pravo. Za neke radove traži se samo dobra volja mještana. Ogradni zidovi mogu se, na pr., u suho podignuti, a uređenje stepeništa i postavljanje vrata također ne zahtijevaju neka veća novčana sredstva. Upravo nikakav problem za selo ne predstavlja uklanjanje suvišne trave na groblju, uređenje staza, podizanje ograda oko samih grobova i tome slično.

I sami mještani ne mogu da se pomire sa stanjem u kojem se danas nalaze seoska groblja, već

očekuju da netko da inicijativu za njihovo konačno uređenje.

POMANJKANJE DRVOREDA I PERIVOJA

Nije ni potrebno isticati koliko više ljepote pružaju ona sela, koja imaju zasadene drvorede i uređene perivoje. Ni o tome se ne vodi mnogo računa. Jedino se Skradin i Devrske mogu pohvaliti da imaju drvorede. I suviše malo obzirom na broj sela na kotaru.

Vlast nastoji i ulaže truda da podigne drvorede uz ceste i puteve. Utrošena su znatna sredstva, a zasadeno je i mnogo sadnica. No uza sve to teško se napreduje, jer ima i takvih koji sadnice jednostavno uništavaju. Kad mu se objasni i narod će pomoći da se onemogućiti takovo štetno djelo.

Iako mnoga sela imaju mogućnosti da urede vlastite perivoje malo ih je to napravilo, svega pet na čitavom kotaru. Pripremanje prikladnog terena za perivoj ne će predstavljati teškoću za ona sela, koja žele da ga imaju.

To su samo neka komunalna pitanja, koja zahtijevaju da se neposredno pride njihovom rješavanju.

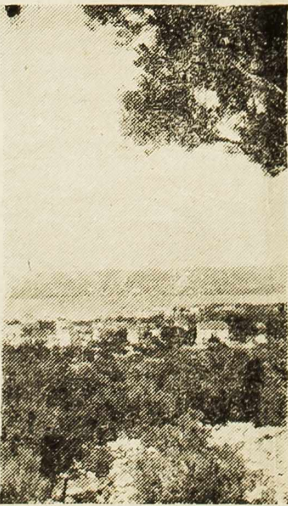
Kome služi Narodna čitaonica u Murteru

U Murteru postoji Narodna čitaonica, osnovana prije više od 50 godina. Ona je svojevremeno, a naročito za vrijeme austrougarske i talijanske okupacije, odigrala naprednu ulogu u nacionalnom i kulturnom prosvjećenju naših ljudi. Murterinjani su se nekada ponosili ovom kulturnom ustanovom i malo je ljudi u selu bilo koji nisu duboko na srcu nosili ime člana ove čitaonice. Ona je nekada bila nosilac narodnih težnji za oslobođenje ispod tuđinskog gospodstva.

Danas, u našoj socijalističkoj zajednici, u uslovima kada bi trebala doći do punog izražaja politička i općekulturna djelatnost na našem selu, uloga ove čitaonice je potpuno zamrla. Na zgradi visi tabla s natpisom »Narodna čitaonica«, a u stvari ona nije ničija čitaonica.

Prije svega, njena vrata se malo kada otvaraju, a eventualni posjetilac može se naći prigodno u čitaonici. Ključ se nalazi kod jednog čovjeka, koga treba svijećom tražiti po selu, ako se želi ući u čitaonicu. Ova mjera je poduzeta, kako kažu, zato što to bože seljaci uzimaju novine, pa je navodno ovo jedini izlaz kako da se spriječi ta nezdrava i nekulturna pojava. Po mojem mišljenju ovaj je momenat vrlo

karakterističan i interesantan, a u svakom slučaju za drastičnu osudu, kako onih elemenata koji to rade, tako i onih drugova koji ne nalaze nikakav drugi izlaz za suzbijanje ove pojave, nego jednostavno zatvaraju i povremeno otvaraju čitaonicu. Mislim da postoji drugi izlaz, a on bi se sastojao u tome da se manje gube ili dragocjenog vremena za izgranje karata i posveti veća pažnja općekulturnom radu i političkom prosvjećenju sela. To bi trebali da shvate u prvom redu,

Pogled na Murter

O tome bi trebalo voditi više računa

U našem gradu postoje određena mjesta za isticanje oglasa, obavještenja i sl. Također i u Crnici postoje dva takva mjesta. Međutim, opazio sam, naročito u posljednje vrijeme, da se ta mjesta ne koriste za oglašavanje. Nije mi poznato, zbog čega se i u Crnici, kao i u ostalom gradu ne ističu oglasi i druga obavještenja. Možda je onome koji bi to trebao učiniti daleko pač do tog gradskog predjela, ali pak netko smatra da Crnica nije sastavni dio grada.

Kad se prođe kroz Crnicu može se opaziti da se veći broj ulica uopće ne čisti, iako stanovnici tog predjela plaćaju redovito smećarinu kao i ostali građani. Isto tako nadležni bi mogli povesti računa o higijenskim prilikama u tom predjelu. Naime, moralo bi se zatvoriti klozetski rezervoar kod doma »Krke« iz kojeg se danas razlijeva nečist. Pa ako nitko drugi, to pitanje bi mogla riješiti Uprava stambenih zgrada, koja i ubire stanarinu zgrade ex Sare o čijem rezervoaru je i riječ. Istina je da nadležni organi ne mogu sve vidjeti, ali se oni mogu sa svim tim problemima upoznati, jer se o njima često raspravljalo na zborovima birača.

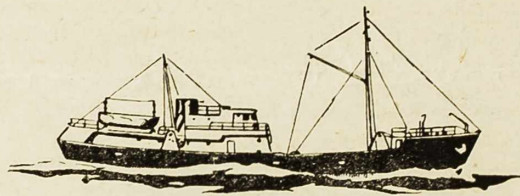
N. K.

M. Labudović

Problemi morskog ribarstva

(Nastavak s 1. strane)

ribarskim zadrugama na kotaru. Ribarstvu, privrednoj grani, koja je imala i ima veliko značenje u našem društvenom razvitku treba pomoći. Prvenstveno uklanjanjem ili smanjenjem (za

sad) plaćanja kamata i amortizacije, sniženjem cijena ribarskih potrepština, i mogućnošću nabavke svih potrebnih ribarskih instrumenata, kao i pravovremeni popravak motora. Neke bi zadruge trebalo i novčano pomoći, a i ribarsku industriju koliko je potrebno. Ne bi se za sada smjelo zabraniti ulov nekih

riba, ali bi trebalo donijeti neke mjere za njihovu zaštitu. Narodna vlast već sada poduzima mjere, kako da pomogne ribarstvu. Uostalom još su preostala nepuna dva mraka i nadajmo se da se situacija još može popra-

viti, jer su i vremenske prilike u proteklim mrakovima bile vrlo loše i nepogodne.

F. Kalin

Sačuvajmo od moljca uskladišteni krumpir

Malo ima mjesta na primorju gdje moljac od svoje prve pojave pred drugi svjetski rat nije barem jedamput zapažen na uskladištenim gomoljima. U nekim predjelima kao na pr. u okolici Zadra, Trogira, Dubrovnika, gdje je uzgoj krumpira proširen, gomolji su često bili pretvoreni u takvo stanje, da ih ni stoka nije htjela uzimati.

Da bi ove gubitke spriječio, naš je poljoprivrednik rado prihvatilo upotrebu DDT preparata, kojim su postignuti zadovoljavajući rezultati. Nakon uzastopne primjene ovih preparata štete se nisu ponavljale, pa je nastalo uvjerenje da je moljac zauvijek istrebljen.

Održanju moljaca potpomogli su i oni poljoprivrednici, koji nisu provodili zaštitne mjere, te su njihova skladišta bila stalno legla novih zaraza od kuda su moljci prelazili u okolna skladišta, pa i vani mjesta u možda još nezaražena područja.

Ovi i slični propusti, koji su se činili u prvo vrijeme, imali su za posljednju da se on nakon prividnog nestanka opet pojavio, ali ovog puta na mnogo većoj površini gdje se uzgaja krumpir. Ostanu li njegov razvoj ovdje neometan, on će se proširiti i na ono malo mjesta do kojih nije došao i tamo izazvati štetu, koja je već dobro poznata mnogim poljoprivrednicima. To mu ne će biti teško, jer na putu svog širenja ne će naići na nikakvu zapreku. Koristiće se krilima on

Savez kulturno-prosvjetnih društava organizira 6 koncerata

Muzički život našeg grada prilično je siromašan i to radi pomanjkanja muzičkih ansambla i pojedinaca umjetnika iz samog grada, koji bi svojim redovitim nastupima pridonijeli sistematskom muzičkom odgajanju građana. Izvjesnu živost unášaju gostovanja istaknutih umjetnika iz kulturnih centara, međutim, i ona su u posljednje vrijeme prilično rijetka, a žalost se ne možemo pohvaliti ni s bogznim interesom građana za njih, a naročito za priredbe komornog karaktera. Besumnje je

razlog tome možda baš i rijetkost ovakvih priredbi, radi čega nije stvorena brojnija stalna publika, kao što je to slučaj s kazalištem, koje već ima prilično brojnu publiku na koju može stalno računati.

U namjeri da ispuni ovu prazninu u kulturnom životu Sibenika, kao i da pristupi privikavanju građana na sistematsko održavanje muzičkih priredbi, a u vezi s tim i njihovom muzičkom odgajanju, Savez kulturno-prosvjetnih društava za grad i kotar Sibenik u suradnji sa Koncertnom poslovnicom UMUHA u Zagrebu organizirao je za sezonu 1954/55. šest koncerata u pretplati. Na koncertima će nastupiti poznati umjetnici iz Zagreba: klaviristi Natalija Matovinović, Darko Lukić, Fredi Došek, i Ranko Filjak, violinisti Josip Klima i Aleksandar Segedi, bariton Vladimir Ruždak, soprani Alka Marković i Melita Kunc i tenor Marijan Kunšt.

Pretplata za svih šest koncerata iznosi 200—400 dinara. Na taj način će pretplatnici uz dosta nižu cijenu od redovite moći prisustvovati tim koncertima.

Uplata će se vršiti u dva obroka. Koncerti će se održavati u Narodnom kazalištu koje će u nastupajućoj zimi biti zagrijavano. Svaki mjesec će biti priređen po jedan koncert počevši od listopada.

Pretplata će se vršiti tokom čitavog mjeseca rujna u kancelariji Savjeta za prosvjetu i kulturu NO-a gradske općine.

Inicijativa Saveza za organiziranje ovog ciklusa koncerata svakako je značajna, jer to je prvi pokršaj da se u našem gradu pristupi sistematskoj muzičkoj aktivnosti. Nadamo se da će građani, koristeći ovu priliku, pridonijeti njegovom punom uspjehu.

— b —

Ing. A. Tominić

Prvi put „na minu“

Mina ta čelična lopta s olovnim rogovima ili bez njih smrtonosna je za brodove. U nekima tristo, u drugima hiljadu kilograma eksploziva. Prve su obično vezane sidrom za dno i lebde koji metar pod morskom površinom; druge su magnetske i leže na dnu mora. U velikim olujama one koje se otkinu od sidra isplivaju na površinu i lutaju dok ih ne unište minolovci, ili pak dok one nekog ne unište. Školjke se uhvate po njima, obrastu ih prosto cijele i onda mine izgledaju gotovo kao podvodne hridi. Izvrstan motiv za fotorepotere. Samo, tako izgledaju, kažem. Inače ta masa eksploziva potapa i najveće brodove.

... Puše jako jugo. Minolovac 102 isplovio je iz Lošinja. To je mali brod, valovi se igraju njime i valjaju ga. Ma koliko navikli na teško more, mornarima je ovo ljuljanje dosadno, a ponekome baš i sasvim neprijatno. Odjednom je osmatrač primijetio lutajuću minu;

— Mina! Minaaaa!

Mornar Ante Cvitan iz Tribunja bio je u brodske kuhinji. On je kuhar i spremio je večeru drugovima. Ali na upozorenje osmatrača trgao se. Javit ću se opet, pomislio je u sebi i izašao hitro iz kuhinje. Za što će se on to javiti? — Da »šprenguje« minu! Moramo da objasnimo operaciju koju označuje ovaj termin. Najkraće: kad se mina opazi, ukoliko se ne uništi topom, s minolovca se spušta u more mali čamac na vesla sa dva mornara. Oni se primaknu mini, jedan od njih veže eksploziv za rog mine. Tada cigaretom pripali štapin i onda se, što brže mogu, udaljuju. Kada odmaknu dvije tri stolne metara mina već eksplodira.

Mornar Ante Cvitan došao je pravo komandantu:

— Druže komandante, dozvolite...

— Gadaćemo je topom — prekide ga komandant — vrijeme je rđavo.

Ali minu nije bilo lako pogoditi. Talasi su je dizali, spuštali i prelijevali.

Ponovo se kuhar obratio komandantu:

— Da prištedimo municiju, — reče.

— Dopustite — druže komandante — prihvatiti Luka Marić, iskusni minolovac.

I komandant je popustio i dozvolio. Davnašnja želja kuhara Ante Cvitana se ostvarila. Do danas minolovac 102 je uništio mnogo mina, ali na Antu nikako nije dolazio red. Uvijek bi bilo više dobrovoljaca i njega, kao kuhara, slali bi u kuhinju. A na minolovcu je tako: za »šprengovanje« javljaju se mornari dobrovoljno i uvijek ih bude više nego što je potrebno. Onda

komandant određuje one koji su najzaslužniji, najbolji. A od onih koji nisu određeni ponekoga osjeti kao prijatelja zbog svojih prestupa.

Jednom sam na minolovcu našao mornara koji je čitao »Zapis o smrti Petra Arbutine« od hrvatskog književnika Jože Horvata. U njemu umjetnik lijepo opisuje kako je partizan Petar Arbutina samovoljno ubio jednog izdajnika, pa zato, zbog samovolje, bio kažnjen neobičnijom kaznom, koja je valjda jedino i postojala u partizanskim odredima i Narodno-oslobodilačkoj vojsci Jugoslavije: Petru Arbutinu zabranjeno je učestvovati u teškoj borbi u koje je odred odlazio. Ako bih dalje prepričavao ovaj zapis, ovu koliko lijepu i istinitu, toliko dirljivu priču o svijesti i savjesti partizanskog borca, umanjio bih njegovu ljepotu. Zato ovoliko. A i to u vezi samo s jednom rečenicom, koju sam od onog mornara, što je čitao zapis, čuo.

— Tako je, nekako, i kod nas na minolovcima, — rekao je on zatvarajući knjigu.

Odišta: tako je na minolovcima. Tradicija se na neki način održala. Eto, kuhar Ante Cvitan nije mogao da se smiri sve dok mu komandant nije dozvolio da »ide na minu«.

A uništavanje mina nije bezopasan posao. Čim se čamac sa kuharom Antom i veslačem Lukom spustio u more, dohvatili su ga talasi. Zaveslali su snažno, a sporo su se primicali mini. Kad su joj se dovoljno približili, trebalo ju je uhvatiti Mina je, međutim, igrala gore dolje. I čamac isto tako. U jednom trenutku izgledao je već da će čamac odbiti olovni rog mine. A što bi ostalo od čamca i ljudi ne treba ni govoriti. Veslač Luka napregao je svaki mišić, kuhar se, pored rogova, odupro o tijelo mine, pokriveno školjkama. Školjke su posjekle njegove dlanove, ali je već u slijedećem trenutku štapin gorio i eksploziv bio privezan. Veslali su obojica »od mine« svom snagom. Onda su čuli samo slabu eksploziju: mina nije eksplodirala, nego jedino eksploziv. Pogledala su se dva mornara i razumjela: Ponovo će! Da li su osjetili bojazan? Mora biti da jesu. Pa ipak, Mornarski ponos nije im dozvoljavao da se vrate ne izvršivši zadatak, nadjačao je bojazan od opasnosti. Po drugi put stavili su eksploziv u otvor koji je napravio prvi. Sada je mina bila uništena.

Takvi su mornari na minolovcima — hrabri i ponosni. Takav je kuhar Ante Cvitan i Luka Marić... i Jovan Stojković, koji je ostavio pero i pisao sto komunalne banke u Maloj Plani da bi postao aktivni podoficir na minolovcu. (»Jugoslavenski mornar«) V. C.

VRLIČKO KOLO

Koreograf:

Zvonko Ljevaković

Utisci sa priredaba „Lada“

Teško je nešto reći, a da se time ne umanjí vrijednost onoga što smo kroz dvije večeri vidjeli na našoj ljetnoj pozornici. Za »Lada« su mnogi od nas dođuše čuli, u našoj štampi se dosta o njemu piše, sve same pohvale i priznanja, ali na osnovu svega toga teško je bilo pretpostaviti da će nas »Lado« toliko oduševiti. Mnogi, pod utiskom i živim sjećanjem tzv. »folklorne grupe«, koje su se više puta i nerazumno

forsirale, a koje su sa folklorom imale vrlo malo veze, mislili su da je to po svoj prilici jedna malo bolja folklorna grupa. Ipak, dobili su prvu nagradu na svjetskom natjecanju u Llangolenu, pa ih je, ako radi ničeg drugog, a ono radi toga vrijedno vidjeti. Šibenik, koji se još uvijek nalazi na periferiji mnogih naših kulturnih zbivanja, nije još imao prilike da vidi naš folklor u umjetničkoj obradi i doličnoj

izvedbi. Zato su priredbe »Lada« bile za naš grad nešto sasvim novo, zapravo jedno otkrovenje.

Kroz dvije večeri gotovo čitava Jugoslavija je prolazila ispred nas na daskama ljetne pozornice. Zar je išta više potrebno da bi upozнали dušu našeg Slavonca, Zagorca, Siptara, Banačanira, Bosanca i ostalih stanovnika naše domovine. Svoje osjećaje, temperament, ljubavi, čežnje oni (Nastavak na 4. strani)

Junačka smrt Stipe Ninića

Nezaboravan primjer

Člana Mjesnog komiteta KPH Šibenik Stipu Ninića 12. veljače 1942. godine oko 7 sati navečer zaustavila je u Crnici patrola talijanskih policajaca. Namjeravali su da ga uhapsu. Otrgnuo im se i izmaknuo, a zatim je povukao svoj revolver i opalio. Ali policajcima su prirekli u pomoć neki talijanski vojnici iz obližnje kasarne i Stipe je bio savladan. Već tu su ga teško izubijali, a zatim kamionom odvezli na policiju gdje su nastavili s mučenjem. Nikakovo nasilje nije ga moglo navesti da bilo što kaže. Nije htio odgovarati ni na jedno pitanje. Čak nije htio kazati ni svoje ime, kako je to nevedeno u sačuvanom policijskom izvještaju. Bijesni što im je ranio dva policajca, od kojih je jedan umro, bijesni što iz njega ne mogu baš ništa iscijediti, kukavni sinovi rimske vučice, šef policije dr. Vittorio Modica i komandant karabinjera Giuseppe Bungaro sporazumjeli su se sa komandantom mjesta generalom Gherardom Magaldi, da Stipe bude odmah strijeljan.

Isprebijana i izmučena odveli su ga iste večeri, nešto poslije 10 sati, na groblje Ras-križje, gdje je 12 policijskih agenata izvršilo strijeljanje. Bili su prisutni Modica i Bungaro, i jedan poručnik.

Zadnjim snagama Stipe je iznad rake stajao uspravan s pogledom uprtim u vis — kako je to navedeno u policijskom izvještaju — i klicao slobodi,

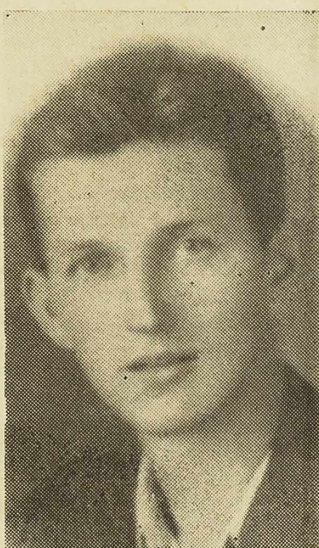
sve dok mu plotun nije presjekao glas.

Stipi je tada bilo 26 godina. Njegova smrt bolno je odjeknula među šibenskim komunistima i ostalim borbicima NOP-a. Ali ta smrt je bila ohrabrenje, poziv da se nemilosrdno nastavi borba protiv fašističkih ubojica za oslobođenje domovine.

Na njegovoj smrti nadahnjivali su se borci ne samo našega grada već i čitavog ovog područja. Okružni komitet KPH izdao je letak, u kome je prikazano junačko držanje druga Stipe pred klasnim i narodnim neprijateljem.

SIN RADNOG NARODA

Tko god ga je poznao upoznao je u njemu snažan karakter i poštenje. Bio je plav, mršav, srednjeg stasa. Ozbiljno se držao, a smijeh mu je bio lagan, iskren. Na prvi pogled reklo bi se da taj skromni i tihi mladić nije uporan, da brzo ušuti, iako je uvjeren da ima pravo. Ali naprotiv: Stipe je svoje uvjerenje branio uporno, čvrsto. Njegov vlastiti položaj radnika postolara, položaj drugih radnika, slabo življenje većine težaka, pritisak protunarodnih režima, proganjanje radničkih i drugih demokratskih udruženja — u Stipi je već zarana izazvalo određeni stav. Nije dugo tražio put. Bistar pogled, smisao za činjenice, spojen sa darom zaključivanja, pomogao je Stipi da ude

u redove onih, kojima je po svom položaju prirodno pripadao.

Radio je u postolarskoj radionici pok. Ive Karadžole, koji je tada bio u duševnoj bolnici, a njegova žena trudila se da s tom radnjom ishranjuje porodicu i brine se o mužu. Stipe je radio marljivo i pošteno. Bio je ponosan što svojim rukama i savješnošću pomaže i drugima da žive.

1938. i 1939. godine djelovao je u »Seljačkoj slozi«. Tamo ga nije dovela neka osobila privrženost službenoj politici HSS-a, već mogućnost da se i tamo može boriti za radni narod. Sa jednom grupicom da-

ka ljevičara učio je čitati i pisati nekoliko seoskih momaka, koji su u gradu radili kao slugue kod imućnijih težaka. Ali Stipe ih je učio i njihovim pravima. Bilo je pokušaja da se nešto piše i tamo čita. Jednom je Stipe čitao svoj sastavak o siromašnom težaku koji kopa čitav dan, a u torbi mu pod maslinom komad suha kruha, s kojim, kada ga za kraćka počinke hoće pojesti, mora udarati o maslinu, da bi istresao mrave. Kao kontrast tome uveo je gospodskog sina, koji lijepo obučen bešćutno prolazi na biciklu a zatim se ustavlja, sjeda u hlad i odmata svoj bogat doručak. Ta jednostavna, tvrda slika govorila je o Stipi kao čovjeku, koji mrzi nepravdu i izrabljivanje radnog čovjeka, društvo u kojem se guši u izobilju onaj koji ne proizvodi, a pati onaj čije je tijelo premoreno od truda. Sudjelovao je u pripremanju večeri sa naprednim programom. Lijevo elementu u »Seljačkoj slozi« i HSS-u koji su tamo djelovali pod utjecajem Partije unosili su u program napredne anti-fašističke točke. Tako je tada jedan »vrtabac« bio uperen protiv rata i fašizma. A čula se i zborna recitacija u kojoj se govorilo o solidarnosti radnika svih zemalja: »U Hamburgu živi drug, u Sangaju, u čitavom svijetu. Naša su tijela od čelika, srca dimamo motori. S pjesmom ćemo rad započeti.« (Citirano po sjećanju). To je Stipu oduševljavalo i znao je to često ponavljati. Ako mu je drug došao u radnju, u kojoj je Stipe radio, mogao je od njega čuti ispod glasa Internacionalu ili Lenjinov posmrtni marš. Istodobno bio je u URSS-a i u društvu esperantista.

Čim se pružila veća moguć-

nost rada u drugim, čisto radničkim organizacijama, Stipe prelazi sasvim tamo, još prije sporazuma hrvatske i srpske buržoazije 1939. godine (sporazum Cvetković-Matček), a nakon tog sporazuma odlazi iz »Seljačke sloze« i HSS-a i ostali ljevičari, jer politika HSS-a postaje izrazito reakcionarna.

Stipe djeluje u URSS-u, sakuplja Crvenu pomoć za uhapšene drugove, aktivni je član esperantskog društva, član je radničkog sportskog kluba. Kada je nešto kasnije bilo pokrenuto osnivanje Stranke radnog naroda, pristupa joj i Stipe i agitira za nju.

Uoči fašističkog napada na našu zemlju i izdaje vladajućih vrhova, Stipe ima za sobom već prilično dugo razdoblje aktivnog rada u radničkim udruženjima kojima je upravljala Partija. On sudjeluje u proslavi Prvog maja 1940. i anti-fašističkim demonstracijama šibenskih radnika protiv rata i profašističkog pravca unutrašnje i vanjske politike vlade Cvetković-Matček. Kada je vlada Cvetković-Matček pristupila Trojnom paktu sila osovine, Stipe ispisuje parole protiv tog pakta i politike jugoslavenske vlade.

NEUSTRASIVI AKTIVIST NOF-a

U času kapitulacije stare Jugoslavije Stipe po nalogu partijske organizacije prikuplja oružje. U pripremanju za otpočinjanje narodnog ustanka neumorno sudjeluje. Zajedno sa pok. Ivom Zaninovićem utječe na omladinu u Crnici, okuplja je i organizira. U ljeto 1941. Stipe je sekretar partijske organizacije u Crnici, a ujedno i

član rajonskog komiteta Zapad (Crnica, Dolac, Gorica i Varoš II.). Lipnja 1941. godine zajedno sa pok. Paškom Trlajom izvršava diverziju u tvornici u Crnici. Od tri sisaljke za dovođenje vode za peći jedna je bila uništena a druga oštećena. To je bilo upozorenje fašistima da ne će imati mira, niti će tako lako iskorištavati našu industriju.

Sudjelovao je u otpremanju prve partizanske grupe iz Šibenika.

Nešto kasnije kada je namjeravano izvođenje jače diverzije u tvornici aluminija u Lozovcu, Stipe je na »prva gvožđa« preko čitave ceste razapeo manju crvenu zastavu na koju je bio priboden papir s opomenom radnicima, da ne idu u tvornicu Lozovac, jer im prijete opasnost.

U drugoj polovini 1941. godine postao je član Mjesnog komiteta KPH Šibenik.

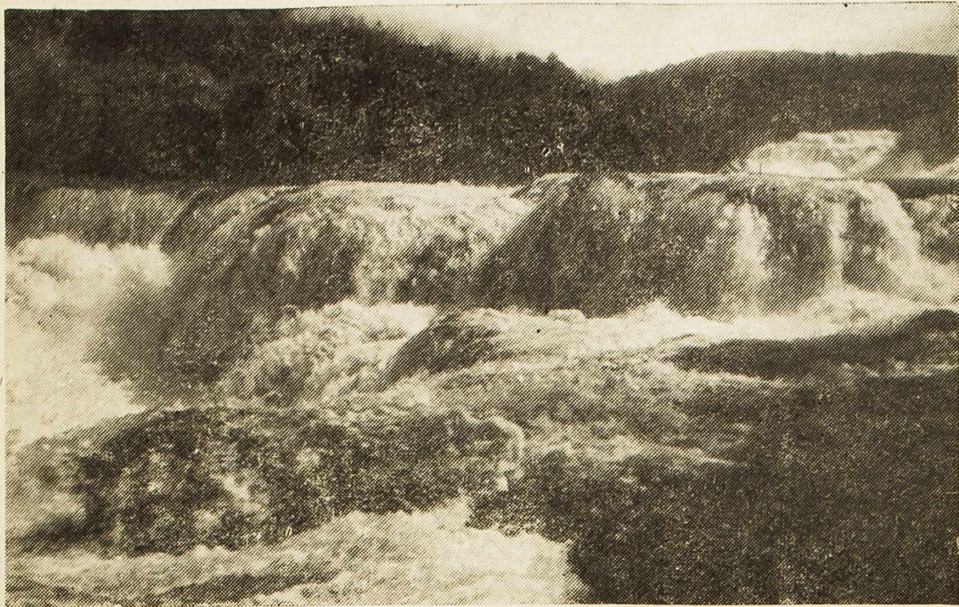
Prije pogibije pripremao je diverziju za razaranje transformatora u Crnici.

Kada su ga talijanski policijski agenti napali, Stipe se vraćao sa zadatka, sa sastanka gradskog odbora za Crvenu pomoć.

Kao komunista, član Mjesnog komiteta, Stipe je ispunio zapovijed: Nikako policiji živ u ruke.

Znao je da ga hoće uhapsiti. I povukao je revolver. Umro je. Nije kazao ni riječi. Ni svoje ime nije im htio kazati.

Umro je svijesno, uvjeren da tom svojom zadnjom i najvećom žrtvom pridonosi pobjedi svoje radničke klase i čitavog naroda.

Teška borba sa prirodom u koritu rijeke Krke

Kanal od šibenske luke do Prokljanskog jezera spada među rijetke prirodne ljepote. Krka je tu usjekla duboko korito, pravi fjord. Pod ove klisure sklonuo se 1944. g. veliki brod »Aurea« pod njemačkom zastavom. Dobro naoružan, odolijevao je savezničkim avionima, dok mu nisu zapalili palubu, a jedna bomba otvorila je put vodi, koja ga je ispunila i on je potonuo.

Prošlo je od tada deset godina. Krka je nanijela dosta taloga i djelomično ga zatrpala. Tada su došli ronionci »Brodospasa«, dobro proučili položaj broda i konačno se odlučili na vadenje.

Sad, kad je njegov pramac opet nad površinom pošao sam do komandanta ekipe i zamolio ga da za čitaoce »Sibenskog lista« nešto ispriča o ovoj akciji »Brodospasa«. Kapetana Postić Aleksandra zatekao sam na matičnom brodu »Raša« po povratku s radilišta.

»Radije bih vam o tome govorio nakon uspješnog vadenja« — kaže kapetan. »Konac djela krasi«, a to vrijedi pogotovo na ovakvim poslovima. No, usprkos poteškoćama posao se bliži kraju pa se nešto već može reći.

Našu ekipu zapao je zaista težak zadatak, teži nego smo i očekivali, a vjerojatno i jedinost — barem na Mediteranu — u podvodnim radovima. Objekt je dosta velik, a dubina i nanosi rijeke kao i položaj broda čine posao teškim i rizičnim. I sam način vadenja — kobilicom prema gore — dosta je rijedak.

Brod je dugačak 116 m, širok 15,6; a sa komandnim mostom 17 m visok. Ima 6300 Brt. nosivosti, te osim 4300 t robe mogao je primiti i 280 putnika u kabine. Opremljen sa dva »Fiat« motora od po 2200 KS mogao je razviti brzinu od 14 Nm.

Prije vadenja poduzeće »Brodospas« ponudilo je poduzeću »Jugolinija« da ga otupi, a pošto je ono ponudu odbilo, brod će se poslije vadenja rezati.

Brod je ležao u dubini od 35 m položen na bok, a Krka ga je zasula slojem mulja debelim 6 m, koji se odlikuje osobitom tvrdoćom i adhezijom. Vadenje je vršeno u tri faze, a prema projektima ing. Tenze Alberta. Najprije je trebalo otkopati nanos blata oko čitavog broda (rijeka ga je opet nanosila), a zatim sa visokotlačnim sisaljicama pod tlakom od 12 at. isprati čitavu palubu i lijevi bok, a onda ga iz bočnog položaja prevrnuti u položaj kobilicom prema gore, da se sačuva zrak koji je još u brodu, a koji sam ima oko 2000 t uzgona.

Nakon obrtanja pristupilo se drugoj fazi, t. j. izdizanju pramca, što nam je 12. VIII. i uspjelo. Brod je u dužini od 28 m izronio na površinu. Pri tome smo se poslužili sa 12 cilindara od po 200 i 300 t uzgona, a i zrakom u samom brodu.

Sad se priprema treća faza, podizanje krme. Zatim će brod biti dotegnut u zatonsku luku na plićak, gdje će se obaviti konačan pregled i pripreme za prijevoz u sv. Kajo, t. j. centralno rezalište »Brodospasa«. Kako se na ovakvim poslovima mogu doživjeti iznenađenja, najbolje pokazuje naš slučaj prilikom prevrtanja broda. Čelične brage (konopi) od 78 mm presjeka, pod tlakom od 200 at uzgona, koje su brod obuhvatile pod tupim kutom, rezale su brod i pucale, dok one koje su ga hvatale pod oštrim kutom nisu pucale.

Kapetan Postić raspolaže jakim čeličnim konopima, dizalicama i kompresorima, ali se ne hvata ni njima. On se više pouzdava u svoje ljude, koji ne popuštaju ni onda, kad čelik popusti. Osobito je zadovoljan, jer nije bilo ljudskih žrtava, iako su poslovi vodeni pod teškim uslovima i ronionci su zalazili u brodske prostorije i strojanice.

»No za to nije nedostajalo teških časova — nastavlja dalje kapetan. Ispričat ću vam par težih.

Ronilac Tanfara Rozario radio je na dubini od 35 m, kada se s dizalice otkinula neka cijev, teška oko 1000 kg i dole ga udarila po ronilačkom šijemu te ga prelomila. Voda sa blatom prodrila je u odijelo i stala ga gušiti. Shvativši situaciju, drugi ronilac Tanfara Lovre, formalno je pojurio u dubinu da mu pomogne. Uz teški napor uspjelo ga je izvući u polumrtvom stanju.

»Lakši slučaj bio je s ronilcem Čulina Ivanom. Njemu se je dok je bio u dubini od 35 m, pukim slučajem otkinuo sitan komadić kalaja sa nutrine šljema i zatvorio ispusni ventil za zrak.

Kako je kompresor i dalje radio, ubrzo mu se je u odjelu povećao tlak. Trebalo ga je hitno izvući na površinu, a to je vrlo opasno, jer ga je odmah napala kesonska bolest. Opet je trebalo mnogo truda i umješnosti da mu se spasi život od sigurne smrti. Jednom su opet u kompresor za zrak dospjeli plinovi izgaranja iz motora i čovjek se počeo trovati ugljičnim dioksidom.

U svim ovim slučajevima stručnu i hitnu pomoć pružio je dr. Veljko Cukrov, koji se za ronioce i inače mnogo stara, pa mu je čitav kolektiv neobično zahvalan.

Osim dosad spomenutih ronilaca zaslužuje za svoj rad

priznanje i Tudić Ivan, te električar Borislav Crnica.

Medu starim majstorima ronioncima na ovom radilištu su i tri mlada ronioce iz škole pok. ing. Baumanna, čiji lik ronionci ne zaboravljaju, kao što vojnici ne zaboravljaju vojskovođu, koji ih dovede do pobjede.

Čitava ekipa osjeća se ponosna da joj je povjeren ovako težak zadatak, koji im opet služi kao izvrsna škola za daljnje poslove.

»Nadam se da ću vam uskoro moći ispričati i zadnje trenutke s ove akcije — završio je kapetan, dok su se njegovi podvodni vući spremali na večeru u lijepom salonu »Raše«.

V. K.

Utisci sa priredaba „Lada“

(Nastavak s 3. strane)

neprikriveno izražavaju kroz svoje pjesme i plesove, pa čak i nošnje, oni su pred nama kao na tanjuru. Zar poslije »Vrljičkog kola« treba tumača koji bi govorio o herojstvu naroda Vrljičke krajine? Ili nakon »Komit-ske igre«? Zar gledajući »Slavonsko kolo« ne vidimo pred sobom prostranu Slavoniju, svu širinu duše i razigrano srce Slavonca? Zar »Bosanske pjesme i plesovi« ne govore najrječitije o teškom životu i vjekovnom ropstvu Bosanaca? A zar se kroz »Siptarsku svitu« ne osjeća pritisak koji je Orijent vršio na taj dio naše domovine?

Plesovi, koje izvodi »Lado«, nisu doduše vjerna kopija narodnih plesova, ali motivi od kojih su koreografi napravili ono što smo vidjeli narodni su, izvorni. Služeći se tim motivima koreografi su nastojali da plesovi u njihovoj tzv. umjetničkoj obradbi ne izgube na svojoj izvorno-

sti i da vjerno izražavaju karakteristike kraja iz kojeg potječu i karakter njihovih ljudi. Nisam ni izdaleka pozvan da dadem ocjenu o uspjehu toga pothvata, ali moji osjećaji mi govore da je naše narodno blago u Zvonku Ljevakoviću, Ani Maletić i ostalima našlo vrlo vrijedne koreografe i interpretatore, a u talentiranim i poletnim članovima ansambla odlične izvođače. Količe li solidnosti u njihovim izvedbama? Da li smo ikad dosad vidjeli onakvu složnost i ujednačenost u plesu? A koliko brižne i pažnje je posvećeno kostimima, koji, uz pjesmu i ples, predstavljaju ravnopravni element narodnog izraza.

Osvjedočili smo se da su pohvale i priznanja koja je »Lado« stekao više nego zaslužena. On nas je zaista oduševio. »Lado« sada polazi na turneju po Francuskoj, Belgiji i Engleskoj, a već je bio u mnogim drugim zemljama.

— b —

Ante Deković

Tko je kriv za nered oko prijevoza građana na kupalište Jadrija

Da se prijedkom prijevoza na kupalište Jadrija iz godine u godinu ponavlja isti nered, svima je već jasno. Ove godine neredi pri prijevozu bili su češći, grublji i građani su u nekoliko navrata bili prosto maltretirani. Povodom nereda koji se desio 18. VII. o. g. član upravnog odbora kupališnog društva »Jadrija« napisao je članak objavljen u broju 102 pod naslovom: »Više reda oko prijevoza građana na kupalište Jadrija«.

U članku je izneseno da bi brodarsko poduzeće »Dupin«, koje obavlja prijevoz na kupalište, koristeći se ranijim iskustvom, bez naročitih organizacionih sposobnosti moglo izbjeći stalno ponavljanje nereda pri prijevozu. Građani su pak u tom članku upozoreni da prilikom takvih nereda svojim nediscipliniranim držanjem ne pogoršavaju nastalu situaciju. Spomenutim člankom složili su se svi posjetitelji kupališta Jadrija osim poduzeća »Dupin«,

čija je uprava našla za shodno da člankom objavljenim u br. 104 obmane građanstvo i krivicu za nered pri prijevozu prebaci na kupališno društvo »Jadrija«. Ne odgovara istini da je poduzeće »Dupin« iznajmilo brod za prijevoz kupaca bilo kupališnom društvu »Jadrija« bilo kome drugome. Neka uprava poduzeća »Dupin« pročitaj ugovor koji je njen direktor sklopio sa Narodnim odborom gradske općine Šibenik, pa će vidjeti da oni nisu nikome iznajmili brod, već se je poduzeće obavezalo da će jednim svojim brodom prevoziti kupce uz određenu mjesečnu cijenu i po utvrđenom voznom redu. Posada broda je odgovorna i prema naloge za vožnju od poduzeća »Dupin«.

Čemu je onda upravi poduzeća »Dupin« trebalo da izvrše ove ugovorom utvrđene činjenice? Sigurno radi onoga što dalje u njihovom članku slijedi, a to je: »pa ne možemo i ne smijemo mi upravljati prijevozom, već sama

uprava kupališta«. Da je neistinita i apsurdna tvrdnja da oni »ne mogu« i »ne smiju« upravljati prijevozom zna svaki posjetilac kupališta. Da je uprava društva »Jadrija« mogla i smjela upravljati prijevozom, onda se sigurno ne bi desilo — kao što se više puta desilo — da se u 8 sati jutro ne zna koji će brod vršiti prijevoz. Ne bi se desilo da se kupači ukrcavaju u jedan brod i da ih nakon pola sata čekanja prekrcajavu u drugi, pa da kapetan drugog broda odbije da vrši prijevoz, jer da nema naloga od uprave poduzeća. Ne bi se desilo da kupači jutro čekaju na gatu »Krka« brod za prijevoz, pa da im se reče da je brod određen za prijevoz na obalu (pred ex kućom Čok), i kad oni pođu tamo da im brod pred nosom ode na gat uz veselo smijanje posade broda i opravdano negodovanje kupaca. Ne bi se desilo ni to, da brod koji sa kupališta kreće u 17,30 sati pođe sedam minuta ranije i ostavi kupače koji su se tim brodom morali radi posla vratiti u grad. I još mnogo toga ne bi se desilo ne samo da je uprava kupališnog društva mogla upravljati prijevozom, već ni onda kad bi uprava poduzeća »Dupin« savjesnije upravljala i organizirala prijevoz. Nije dakle bio u pitanju samo nered koji se desio 18. VII., jer se on stalno ponavlja u raznim vidovima.

Članovi uprave društva »Jadrija« mogli su jedino u agenciji poduzeća »Dupin« protestirati i pozivati odgovorne na red i to ne da bi na taj način jeftino pribavili simpatije kupaca — kako se to izrazio direktor poduzeća »Dupin« — već jedino u namjeri da se jednom prestane s tom nekulturnom praksom i maltretiranjem građana.

Jeftino obmanjivanje građana i izvrtno činjenica pokušajem da se sa sebe odbaci odgovornost i prebaci na drugoga, ne služi na čast upravi poduzeća »Dupin«.

Uprava kupališnog društva »Jadrija« - Šibenik

Prvi avion u našem gradu

5. veljače 1914. posjetio je po prvi put Šibenik »leteći stroj«. Ovome događaju posvetila je tadašnja šibenska štampa čitav članak, iz kojega zaslužuje prenijeti ovo:

»Pilot Vjenceslav Woseček, lijnijski poručnik, poduzeo je 5. o. mj. na hidroaeroplanu lijet iz Pule u Šibenik. Uzeo je sobom jednog putnika, podčasnika mehaničara ratne mornarice.

Hidroaeroplan ratne mornarice »na kojemu se uzdigao g. Woseček« ima motor od 100 konjskih sila, tip je biplane, a sagrađen je u Beču od firme Lohner. Lijep je, elegantan.

Pilot uzdigao se sa suputnikom u Puli u 9 sati i 15 časa prije podne. Kraj jednog otoka spustio se i zaustavio se ondje jedan sat, a onda prosljedio put Šibenika.

Jedno 19 časa iza podne nad glavama općinstva na obali začu se ogroman štopot, a odmah zatim šapat zapanjenog ljudstva: Aeroplan! Prvi je put ovo što Šibenik vidi leteći stroj, a drugi je put što hidroaeroplan uopće dolazi u Dalmaciju (jednom je bio u Boki).

Veličanstvenim, sigurnim lijetom zaokružio je sa ulaza iz kornala u luku prema Stolnoj bazilici, oko admiralske yachte »Lacroma«, na kojoj se nalazila Nj. Fr. admiral Haus. Okruživ u visini od jedno 80 metara i pozdraviv yachtu, nastavio je prema bazilici, a onda upravno zaokrenuo prema zapovjednič-

(Nastavak na 6. strani)

g r a d s k e v i j e s t i

Osiguranje učenika od nesretnih slučajeva

Državni osiguravajući zavod provodit će i školske godine 1954/55. osiguranje učenika svih osnovnih, srednjih i ostalih škola protiv posljedica nesretnih događaja, kako to čini već nekoliko godina, pružajući na taj način svakom daku mogućnost materijalne zaštite u slučaju kakve tjelesne nezgode.

Za neznatnu svotu od 20 Din godišnje svaki dak stiče osiguranje do 100.000 Din za slučaj trajnog invaliditeta, do 2.000 Din za plaćanje troškova liječenja i do 10.000 Din za slučaj pogreba. U školskoj godini 1953/54. bilo je osiguranjem obuhvaćeno 74,2% učenika upisanih u sve škole na području NRH. U istom razdoblju desio se 1.371 razni nesretni

slučaj, za koji je daci i njihovim roditeljima u ime osigurnine (posmrtnine, invalidnine i nadnade troškova liječenja) isplaćena svota od 6.267.000 D.n.

Na području poslovnice DOZ-a u Šibeniku, koja obuhvaća kotarve Šibenik, Drniš i Knin, bilo je u školskoj godini 1953/54. obuhvaćeno osiguranjem 73,9% učenika. U tom razdoblju bilo je 30 nesretnih slučajeva kod učenika, za koje je do sada isplaćena svota od 248.323 Din (od toga samo Baša Branku iz Polače kod Knina 60.400 Din). Za nekoliko slučajeva isplata još nije izvršena, jer štetovni dokumenti nisu kompletni, a kad to bude, sigurno je da će isplaćena svota biti mnogo veća.

Nesretni slučajevi tjelesnih ozljeda kod učenika česti su i raznovrtni.

Posljedice su katkad lake, a znadu biti i veoma teške i tragične. Neke svršavaju i smrću, a neke ostavljaju trag tokom cijelog života. Najčešći slučajevi nesreće dešavaju se uslijed pada

sa ljestava i s drveta, naročito u vrijeme sazrijevanja ploda, zatim uslijed vješanja o razna prijevozna sredstva u kretanju. Ima nezgoda i prilikom čuvanja stoke, zatim ujeda zmije i ugriza psa. Naročito su teške nesreće uzrokovane u nekoliko slučajeva eksplozijom kakve stare granate ili drugog eksploziva, na što djece još uvijek nailaze po šumama i jarugama. Zatim ima nesreće pri kupanju i plivanju, igranju nogometa i drugih sportova, te raznih slučajeva u praktičnim radionicama, u školi, na putu i kod kuće.

Briga roditelja i staranje učitelja, nastavnika i drugih prosvjetnih radnika smanjuje mogućnost dešavanja raznih nesretnih događaja, ali se ipak svaki slučaj ne može predvidjeti ni spriječiti. Zato je preporučljivo da se osim roditelja i nastavnici založe za provedbu tog osiguranja, da pruže potrebnu suradnju organima koji to provode i da ga sami tumače.

MUZIČKA SKOLA U ŠIBENIKU O B A V I J E S T

Rok za polaganje prijemnih ispita za upis u I. razred niže muzičke škole produžen je do uključivo 8. rujna 1954. time, da će se naknadni prijemni ispiti održati u dane 6., 7. i 8. rujna 1954. od 8 do 12 sati.

Molbi biljegovanoj sa Din 30 treba priložiti:

1. Izvod iz matične knjige rođenih i
2. Svjedodžbu o položenom I. razredu osnovne ili osmogodišnje škole.

Uprava

Narodna Republika Hrvatska
Narodni odbor kotara Šibenik
Broj: 10.429/54.

Narodni odbor kotara Šibenik na temelju čl. 59 Zakona o narodnim odborima kotara i na osnovu čl. 4. i 8. Uredbe o financiranju socijalnog osiguranja i Odluke Narodnog odbora kotara Šibenik br. 4245 od 31. III. 1954. g. na zajedničkoj sjednici Kotarskog vijeća i Vijeća proizvođača održanoj dana 10. VIII. 1954. g. donosi

O D L U K U

o stavljanju van snage Odluke o općem dopunskom doprinosu socijalnog osiguranja.

Član 1.

Stavlja se van snage Odluka o općem dopunskom doprinosu socijalnog osiguranja donijeta 31. III. 1954. g. pod brojem 4245 od Narodnog odbora kotara Šibenik.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu dana 1. IX. 1954. g.
Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Predsjednik:

Spirić Nikola, s. r.

ZAHVALA

Zahvaljujem se drugu Jakovu Zuriću, Gorica (Bukovačka 7) Šibenik, za pošteno vraćanje izgubljenih dokumenata i novca.

Ivan Bolko, apoteka Melje, Maribor

MALI OGLASNIK

Samostalni knjigovoda traži honorarno vođenje knjigovodstva. Obratiti se pismeno ili lično na Trgovačku komoru - Šibenik.

Prodaje se jedna gondola u dobrom stanju, veličine 4x1,5, sa brodskim priborom. Cijena umjerena. Za informacije obratiti se na Brijučku zadrugu (centrala - Šibenik).

Traži se namještena manja soba za samca. — Ponude slati na uredništvo.

IZ SUDNICE

Jedna neumjesna obrana

Jučer je pred Okružnim sudom u Šibeniku održana rasprava protiv Baljka Mirjane optužene da je u staciju počinila krivična djela falsificiranja i pronevjerena.

Nepobitnim dokazima sud je utvrdio da je optužena počinila krivična djela za koje je optužena.

Optužena je osuđena na kaznu strogog zatvora u trajanju od četrnaest mjeseci.

Pred sudom optužena je poricala da je bilo što protupravno prisvojila u svoju korist. Krivnju za vlastita djela je pokušala prebaciti na druge tvrdeći, da su joj ti »drugi« napakostili. Toliko je daleko otišla da je poricala i svoje vlastite izjave u isljedenju. U dva zapisnika u toku isljedenja ona je točno opisala na koji način je vršila pronevjerjenje. Kazala je da je iznos od 328.171 Din, za koji se je tereći, pretjeran. Priznala je da je prisvojila oko 100.000 Din, koje je utrošila za liječenje živaca i za odijevanje. Pred sudom je izjavila da ona to uopće nije priznala, već da je isljednik pisao »više« nego je ona kazala. Upitana, da li je te zapisnike pročitala prije potpisivanja, izjavila je da je, ali samo »letimično«. Time je sama učinila smiješnom svoju neumjesnu obranu.

Prije početka raspravljanja o samoj stvari pokušala je da se predstavi smanjeno uračunljivom osobom, jer je živčano bolesna, pa je predložila da vještak psihijatar da o tome svoje mišljenje. Sud je prihvatio njen prijedlog i psihijatar ju je odmah pregledao. Vještak psihijatar našao je da optužena boluje od psiho-neurastenije, ali da od toga nije nimalo smanjeno uračunljiva osoba (ni prije ni sada), pa je prema tome bila uračunljiva u času izvršenja krivičnih djela.

Tako je propadala njena ionako neodrživa obrana. Sve da je optužena sasvim šutjela, bila bi ista stvar, jer je njeno djelo dokazano neoborivim objektivnim dokazima. Stručnjak je savjesno pregledao dokumentaciju iz poslovanja optužene (blokove, rekapitulacije i izvještaje) i utvrdio manjak od 328.171 Din i način na koji je optužena prisvojila taj iznos (falsificiranjem).

U svojoj riječi predstavnik javne optužbe opravdano je istaknuo da nedostatak kontrole u poduzeću, u kojem je optužena radila, nimalo ne umanjuje njeno krivično odgovornost. Nedo-

statak kontrole ne daje nikome pravo da se time okoristi i prisvaja općenarodnu imovinu ili čini bilo koje drugo krivično djelo. A u optuženu se u poduzeću imalo povjerenje baš radi njene dobre prošlosti. Ali je ona to povjerenje zloupotrebila.

Nesumnjiva je točnost te tvrdnje. Međutim ipak ostaje potreba da kontrola bude stalna i djelotvorna. Jer kontrola nije samo stvar povjerenja ili nepovjerenja, već u prvom redu društvena potreba, da bi se očuvala i umnožavala općedruštvena materijalna, a i ostala, dobra, koja služe razvitku naše socijalističke zajednice.

POČETAK SKOLSKE OBUKE

U svim osnovnim školama na području grada redovita školska obuka započela je u ponedjeljak 6. rujna. Upravo sada vrši se raspored učenika, koji će pohađati onu školu koja se nalazi u neposrednoj blizini njihova stanovanja. Istog dana započela je obuka i na učiteljskoj školi, gimnaziji i trima osmogodišnjim školama.

IZLOŽBA LIKUMA

U novom foayeru Narodnog kazališta otvorena je 24. kolovoza o. g. izložba slika i kipova. U ime Savjeta za prosvjetu i kulturu grada, izložbu je otvorio Dinko Stupišić.

Likovni umjetnici Hrvatske izložili su 36 slika i 3 skulpture. Izložba je otvorena svakog dana od 9—12 i od 16—20 sati, a trajat će do 8. o. mj. zaključno.

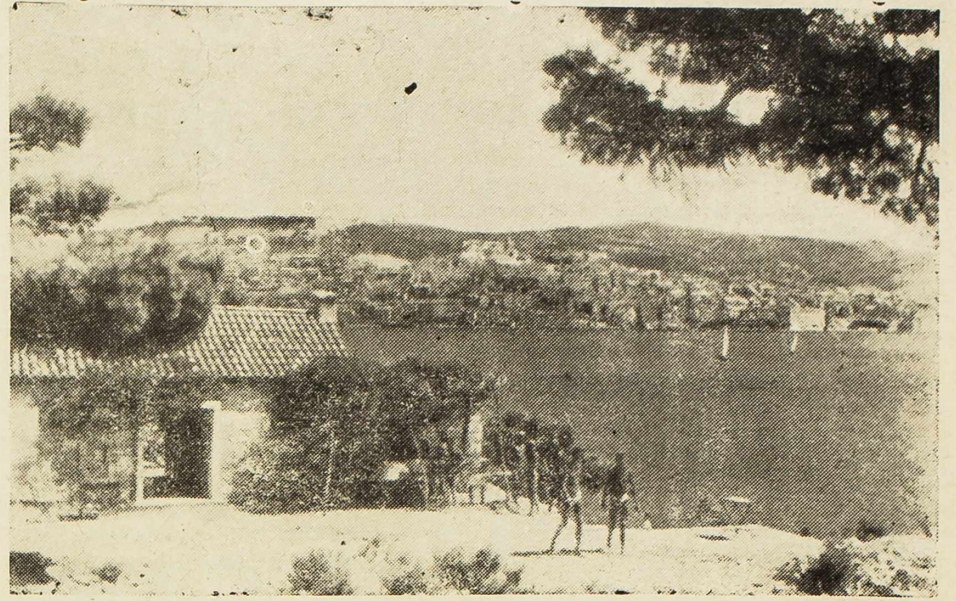
Dosad su mnogi naši građani s interesom razgledali izložbu, a radni kolektivi organiziraju i kolektivne posjete.

TAMBURAŠKA SEKCIJA

RKUD »KOLO« TRAZI POMOC

Već nekoliko mjeseci u sklopu RKUD »Kolo« djeluje tamburaški zbor, koji je dosad imao nekoliko uspješnih nastupa. Međutim, daljnji rad ovog zbora umnogome spriječava to, što se u prostorijama gdje se vrše vježbe, nalazi biljar, koji se igra i u vrijeme vježbi tamburaškog zbora. Također za normalan rad ove sekcije manjkaju stalci za note kao i ostali potrebni pribor. O svemu tome trebala bi uprava »Kola« posvetiti veću pažnju i pružiti moguću pomoć. A ona je u ovom slučaju neophodna.

B. Huljev

Kupalište Martinska

Šibenik kroz tjedan

Kinematografi

TESLA: premijera talijanskog filma — MILIJUNASKI NAPULJ — Dodatak: Filmske novosti br. 32. (do 3. IX.)
SLOBODA: zatvoreno radi restauriranja.

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA RODENI

Branko, sin Drage i Tone Suppe; Ljiljana, kći Bože i Marije Plazonja; Josip, sin Bože i Janje Cular; Jere, sin Ivana i Antule Gracin; Boris, sin Davora i Desanke Skračić; Vinka, kći Marija i Jerke Zivković; Branka, kći Mihe i Ane Guberina; Marko, sin Jure i Senke Grubišić; Zdenka, kći Lovre i Kate Bulat; Jadranka, kći Bogdana i Marije Dabov; Marija, kći Ante i Nediljke Škorić; Vesna, kći Sinje i Ludmile Lalić; Sniša, sin Iva i Frane Perković; Marijan, sin Mate i Zorke Krnić; Ivan, sin Mate i Mirjane Piližota; Jerka, kći Ivana i Marije Gracin; Ivan, sin Davida i Marije Karačole; Merica, kći Mate i Marije Martinić; Ana, kći Mate i Marije Miljak.

Siniša, sin Drage i Karmela Ciberica-Kaleb; Irena, kći Nikice i Zorke Bujas; Ante, sin Ante Kursara i Tješimire Grbelja; Nada, kći Miloša i Mirjane Stefanović; Jelena, kći Josipa i Jerolime Ritz; Zdravko, sin Mile i Kate Vučenović; Slavko, sin Stipe i Milke Guljin; Dord, sin Miodraga i Jakice Cemerikić; Ivica, sin Janoša i Ivanice Seke i Senka, kći Milana i Smilje Ilijašević.

VJENČANI

Lucić Sime, radnik — Rudan Marija, radnica; Krepak Jožef, mašinski bravar — Gović Ivanica, tekstilna radnica; Vidović Rikard, službenik — Zorić Vanda, službenik i Nadaški Milivoj, inženjer arhitekture — Zivković Zeina, domaćica.

Gabre Andrija, brodomonter — Pantov Cicilija, domaćica; Grgas Ante, tesar — Grgas-Bego Marija; domaćica; Boranić Milivoj, nastavnik — Bekafića Nela, student i Sandrić Vratislav, poručnik bojnog broda — Franić Milka, službenik.

UMRLI

Kesler Olimpija rod. Ivanov, stara 77 god.; Bedalov Katica, stara 62 god. i Mileta Vica pok. Nike, stara 68 god.

Sarić Božena pk. Jose, stara 17 godina i Vukojević Fila rod. Sarić, stara 65 godina.

Čitajte
„Šibenski list“

IZ STAROGA ŠIBENIKA

1848 g. šibenski obrtnici traže ravnopravnost

Ožujaska revolucija 1848. g. urodila je i u Šibeniku novinama. Već 28. ožujka šibensko je općinsko zastupstvo podvostručilo broj svojih prijednika, kooptiravši dvojicu građana, među njima Spiru Popovića, koga Tommaseo srdačno spominje u svojim »Iskricama«. Kooptirano je tada u općinsko zastupstvo još pet građana u svojstvu vijećnika, među njima Paško Belamarić i Ante Baranović reč. Kapural, i to su prvi tečaci koji su, na taj način, ušli u gradsko vijeće. Viša je vlast ovaj izbor 10. travnja potvrdila. Skoro istovremeno došlo je u Šibeniku i do osnutka Narodne straže.

Šibenski obrtnici osjetili su se tih dana zapostavljenima. Nevoljama koje su ih bile — radi pomanjkanja posla žive potlačenim apsolutnom bijedom — te nisu u stanju platiti obrtarinu, u proračunu predviđenu u iznosu od 617 torinti i 20 karantana, veli jedan podnesak Općine od 3. srpnja — pridružilo se, i to u dobi proglašene građanske ravnopravnosti, mimoilaženje i bagateliziranje njihova staleža, jer niti su dobili svog predstavnika u općinskom zastupstvu, niti su u Narodnoj straži tretirani ravnopravno s drugim građanima.

Stoga su 104 šibenska obrtnika 10. lipnja podnijela općinskom zastupstvu i zapovjedniku Narodne straže kolektivnu predstavku u ime obrtničkog staleža, trežeći za svoj red pravo.

U predstavci se najprije ističe ustavom proglašena ravnopravnost svih građana, ma kojeg

VOZNI RED Vlakovi

Putnički za Split u 1.49 sati
Brzi za Split u 3.41
Putnički za Split u 10.40
Ubrzani za Split u 18.24 sati
Ubrzani za Zagreb u 8.38 sati
Putnički za Zagreb u 14.30
Brzi za Zagreb u 19.12
Putnički za Zagreb (preko Bihaća) u 22.37
Brzi za Beograd (preko Bihaća direktna kola) u 22.05 sati.
Perković — Šibenik s polaskom iz Perkovića u 0.40 sati, 3.10 (brzi), 4.48, 5.24 (brzi), 6.15, 9.55, 12.06, 17.30 i 20.30 sati.

Parobrodi (brza pruga)

Za Rijeku (preko Zadra) ponedjeljkom, utorkom i srijedom u 21.20 sati, četvrtkom u 21.40, petkom i subotom 21.20, nedjeljom u 10.20 i 21.40 sati.
Od 5. srpnja o. g. srijedom u 10.20 sati.
Za Dubrovnik (preko Splita) ponedjeljkom u 2.55 sati, utorkom u 2.35, srijedom u 3.10 i 19.10, četvrtkom u 2.35, petkom u 2.55 i 18.50, subotom u 3.10 i nedjeljom u 2.55 i 19.10 sati.
Od 5. srpnja o. g. ponedjeljkom u 18.50 sati.
Za Pulu srijedom u 7 i petkom u 7.30 sati.

staleža ili vjere bili. »Plemić, posjednik, trgovac, obrtnik i tečaj moraju biti smatrani ravnopravnima...« Svaki građanin imade vršiti svoje dužnosti, »all ni jednom građaninu, makar kakav bio posao ili rad koji vrši, ne smiju biti zatvoreni skupovi kojima je zadaća raspravljati o predmetima uprave i onima koji se tiču domaćih poslova, niti smije biti izuziman kod biranja časnika Narodne straže.«

»A ipak zbor raznovrsnih obrtnika, koji obuhvaća ukupno oko dvije stotine osoba, nije bio u sadanjim prilikama ni najmanje uziman uobzir.

Broj članova općinskog Vijeća povećan je, kako u pogledu prijednika, tako u pogledu vijećnika, ali premda su u nj uzeta i dva težaka, što je hvalevrijedno, nije se vodilo računa ni o jednom obrtniku, ni zlataru, ni krojaču, ni ličiocu, ni drvodjelji, ni postolaru, ni bojad.saru, ni tkalcu, ni zidar, ni o pripadniku bilo kojeg drugog obrta.

Još u početku formirane su četiri čete Narodne straže, i ni jedan obrtnik nije postigao mjesto časnika, a samo dvojica njih ono desetnika. Uslijed odreka ili radi drugih razloga više se puta prešlo na izbor novih časnika, ali uvijek zaboravljajući obrtnika.

»To se — nastavlja predstavka — nije dogodilo ni u glavnom gradu pokrajine, ni u ostalim gradovima Dalmaocije.

Radi toga obrtnici traže da se iz sredine njihova zbora, »koji nije bez osoba prosvijećenih i valjanija, uzmu bar jedan ili dvojica za općinske vijećnike, te da se jedno lice izabere za kapetana a jedno ili dva za poručnike Narodne straže.

Predstavka nosi potpise i rukoznake (samo 25 ovih) 26 postolara, 19 drvodjelaca, 10 zlatara, 8 krojača, 5 bačvara, 4 ličilaca, 4 zidara, 4 brijača, 3 klesara, 2 gostioničara, 2 papučara, te po jednog limara, staklara, tkalca, bojadisara, šeširdije, urara, konopara i crtača. Predstavku je prvi potpisao ličilac Lovre Bubić, poznat iz narodnih borbi šezdesetih i sedamdesetih godina.

Općinsko je Vijeće udovoljilo ovom traženju obrtnika te u sjednici od 1. srpnja izabralo izvanrednim općinskim vijećnicima njihove drugove Lujju Girona i Antu Delfina. Međutim, šibenska Pretura nije bila zadovoljna ovim izborom, pa do njegove potvrde, kako se čini, nikad nije ni došlo.

Istom 23. veljače 1849., kad je narod šibenske općine po prvi put izabrao svoje općinsko zastupstvo, slobodnom njegovom voljom ušli su u nj i predstavnici šibenskih obrtnika, i pored 17 težaka i 5 građana izabrani su za vijećnike Giron i Delfin.

B. D.

Povodom članka „Iz morskog ribarstva“ Objašnjenje i ispravci

U prošlom broju »Sibenskog lista« objavljeno je članak kap. Drage Mikasovića pod naslovom »Iz morskog ribarstva«.

Taj članak uredništvo nije imalo namjeru da objavi, barem ne u tom broju.

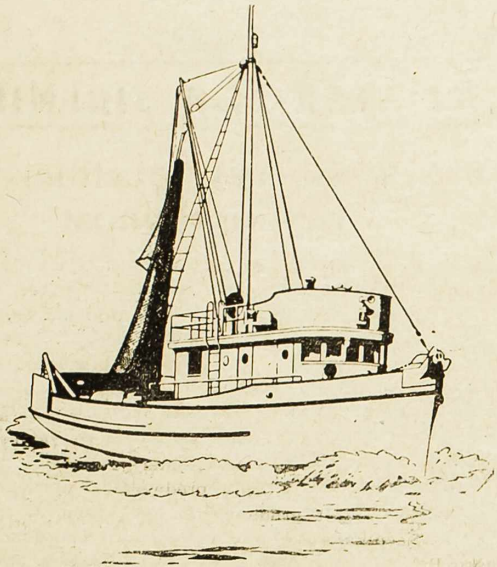
Usljed nesporazuma članak je objavljen.

U njemu je izneseno mišljenje kap. Mikasovića o problemu morskog ribarstva u našoj zemlji.

Za pisca je osnovna i najbrojnija vrsta ribe u Jadranu sardela od koje ovisi opstanak i razmnožavanje mnogih drugih vrsta riba, koje žive od ishrane sardelom.

dela domaća (jadranska) riba ili je selica. Konačno i količina ribe zavisi o određenim biološkim zakonima, koji nisu dovoljno utvrđeni, pa je jedne godine veća, a druge manja. To se događa i u najbogatijim ribolovnim područjima svijeta. A da će se naša zajednica truditi da utvrdi i razvije najbolji sistem štice-nja, u to nema sumnje.

Međutim, mehaničkim kraćenjem, radi toga da bi članak stao u određeni prostor, misao kap. Mikasovića je učinjena rastrganom, a u zadnjem pasusu je iskrivljena. Stoga smatramo da treba objaviti i ovaj pasus

Sardelu smatra domaćom ribom, a ne selicom, i na tome gradi svoj prijedlog da novi sistem zaštite mora početi od štice-nja sardela.

Zamjera stručnjacima, koji su predložili dosadašnji sistem, a koji je polazio od shvaćanja, da je sardela riba selica (a ne domaća), uslijed čega je vrsta prije, a i sada, pretjerano lovljena, pa je radi toga danas slab ulov.

Uredništvo smatra da je u prvom redu stvar nauke stručnjaka biologa (ihtologa), da kaže svoju riječ — da li je sardela domaća, jadranska riba ili k nama dolazi iz Sredozemlja.

Bilo tako ili ne, ne može se poreći, da je mišljenje kap. Mikasovića bilo dobromjerno, u pravcu čuvanja i razvijanja morskog ribarstva kod nas, iako uredništvo smatra da su njegove zamjerke našim ribarskim stručnjacima pretjerane, a mjestimično i jetke. Ne može se ribarskim stručnjacima, koji su se nakon oslobođenja predano borili za unapređenje našeg ribarstva, zamjerati radi onoga što ni sama nauka nije ni do danas konačno utvrdila, tj. da li je sar-

u kojem je riječ o prelovu:

»Godine 1927. u Rimu na internacionalnom limnološkom kongresu zastupao sam tezu, da je Jadran jedna relativno mala ribolovna lokva, koju treba obradivati da bude ribolovno plodna i korisna. Danas, uslijed bezobzirnog i kobnog prelova, u Jadranu je skoro nestalo najkorisnijih riba: sardela, skuša, tunja, oslića, škampi i t. d.«

Zadnji, lošom redakcijom iskrivljeni, pasus, u kojem se piše o obara na neke stručnjake, glasi:

»Puškari, tj. oni koji love ribu pomoću podvodne puške nisu opasni i štetni za naše ribarstvo, nego su opasni i štetni oni koji su nagovorili predlagača, da učini prijedlog o zabrani takovog ribolova.«

Da nije bilo nesporazuma ni ovako formuliran zadnji pasus, u obranu sportskog ribolova sa podvodnom puškom, Uredništvo ne bi nikad objavilo, jer se svoje mišljenje može braniti i bez nepotrebne jetkosti i zajedljivosti prema stručnjacima, koji zastupaju drugo mišljenje.

Uredništvo

Prvi avion u našem gradu

(Nastavak s 4. strane)

kom ratnom brodu »Arpad« u Mandalini. Nad gatom ugasio je motor, a zatim se tik pred Mandalinom spustio u more u 12 sati i 20 časa. Put od Pule do Sibenika, u daljini od 120 morskih milja, t. j. 222 km, prevalio je u 2 sata, prevaljujući dakle preko 110 kilometara na sat.

U 2 sata i 55 časa popodne hidroplan se uzdigao na povratak, sred ugodne uzbuđenosti velikog mnoštva građanstva, koje se sleglo na obalu da vidi ovaj viličanstveni prizor. Zaokružio je, kao i pri dolasku, oko admiralske yachte, pozdravio, za čas odmicao nam ponad konala strahovitom brzinom, uzdižući se sve više i više u zračne visine. U blizini Vodica morao se nalaziti već u visini od 400 do 500 metara. I pri povratku zaustavio se kraj jednog otoka jedan sat, a u Pulu je stigao sretno u 6 sati popodne, dakle prevaliv i natrag jednaki put u 2 sata.

Za čitavo građanstvo hidroaeroplan bijaše jedini predmet razgovora, koji je bio začinjen zanimljivim opaskama i komentarima priprostog svijeta, pogotovo onog iz vremena koja nisu poznavala čudesa moderne tehnike.

B. D.

Zašto tako?

Na nedavnom juniorskom prvenstvu NR Hrvatske u odbojki sudjelovao je i »Metalca« iz Sibenika. Tom prilikom na takmičenje nije mogao otputovati jedan od boljih igrača ove ekipe Vlatko Perak, koji je inače i aktivni član NK Sibenik. Navodno je trebao da putuje u Zadar, gdje je u nedjelju 22. pr. mj. »Sibenik« trebao odigrati prijateljski susret s jednim tamošnjim klubom. Uzgred napominjemo, da Perak nije bio baš toliko potreban »Sibeniku«. Međutim, kad je Perak saopćio Stojanu Mileti, tehničkom referentu »Sibenika« da će otputovati u Zagreb, ovaj mu je zabranio da ode.

Upravo nam je neshvatljiv postupak Stojana Milete, jer je Perak kao aktivni član »Metalca« bio prijeko potreban da učestvuje na tako važnom odbojkaškom takmičenju kao i ono o prijateljskoj utakmici, koja se, kako smo doznali uopće nije odigrala. Po svemu izgleda da još ima pojedinaca, koji nastoje nogomet u našem gradu pod bilo koju cijenu staviti daleko ispred svih ostalih sportova, iako se proteklih nekoliko godina pokazalo da će sportski život u Sibeniku biti slab, ako se ograničimo samo na nogomet.

M. R.

„Krkin“ četverac probio se do polufinala

Na 44. evropskom prvenstvu u Englezi pa »Krkaši«. Prekretnica je nastala na polovini staze. Amsterdamu, u reprezentaciji Jugoslavije nastupio je i četverac bez kormilara »Krke«. U predtakmičenjima »Krka« je veslajući u grupi sa Njemačkom, Poljskom i Turskom stigla prva i tako se kvalificirala za polufinalne trke, koje su održane u subotu.

Tog posljednjepodneva na stazi su se, pored »Krke«, našli Švicarci, Englezi i Čehoslovaci. Čim se pošlo sa starta, pa sve do 1000 m Švicarci su bili u vodstvu, a za njima su se poredali Česi,

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

Natjecanja u Hrvatsko-slovenačkoj ligi

Split - Šibenik 1:0 (0:0)

Na igralištu »Hajduka« u Splitu odigrana je pred oko 2000 gledalaca prvenstvena nogometna utakmica Hrvatsko-slovenske lige između »Splita« i »Sibenika«. Susret je završio pobjedom »Splita« sa 1:0. Zgoditak je postigao Katavić u 70. minuti. Sudio je Križević dobro.

Split: Vidović, Šarić, Boban, Duplančić, Krstulović, Kuzmić, Katavić, Alujević, Grubić, Baranović, Prlain.

Šibenik: Bašić, Batinica, Brajković, Blažević, Iljadica, Tambača, Čala, Bego, Zorić, Cvitanović, Stošić.

Prvo poluvrijeme proteklo je uglavnom u ravnopravnoj igri, gdje su i jedna i druga momčad imale šansi za postizanje zgoditaka. U 1. minuti Cvitanović je imao sjajnu priliku, koju nije znao realizirati. I domaći su bili u dva navrata u sličnoj situaciji, upućena su dva oštra udara,

koja je Bašić sigurno obranio. U drugom dijelu igre momčad »Splita« je bila terenski premoćnija, ma da su Stošić i Cvitanović bili u prilici da zatresu protivničku mrežu. Rezultat je realan, a mogao je biti i obratan, obzirom na veoma dobru taktičku igru obrane »Sibenika«, koju napadački red domaćih nije mogao probiti. Jedini zgoditak utakmice gosti su postigli griješkom inače dobrog Brajkovića. I u ovom dijelu Bašić se istakao veoma dobrim intervencijama. Kod »Splita« dobru igru dali su Baranović, Duplančić i Vidović, a kod »Sibenika« čitava uza obrana sa srednjim redom. Poslije duže stanke nastupio je Blažević, koji je pružio dobru igru.

U idućem kolu »Sibenik« se sastaje sa sisačkom »Segestom«.

U I. kolu Hrvatsko-slovenačke lige postignuti su ovi rezultati: Trešnjevka — Borovo 4:0, Split — Sibenik 1:0, Rijeka — Zeljezničar (Maribor) 3:1, Branik — Uljanik 2:1, Tekstilac — Kladivar 2:0 i Ljubljana — Segesta 4:1.

U II. kolu, koje se igra 5. rujna, sastaju se: Kladivar — Trešnjevka, Uljanik — Ljubljana, Borovo — Branik, Zeljezničar — Tekstilac, Split — Rijeka i Segesta — Sibenik. Utakmice se igraju u mjestu prvoimenovanog kluba.

Kako doznajemo iz uprave NK Sibenik, zbog uređenja igrališta »Rade Končar«, koje je u toku, »Sibenik« će sve utakmice u jesenskom dijelu prvenstva odigrati vani, pa prema tome i one sa »Segestom«, »Uljanikom«, »Borovom«, »Kladivarom« i »Zeljezničarom«, koje je prema rasporedu natjecanja trebao odigrati kod kuće. »Segesta« iz Siska prvi je klub, koji je pristao da se susret održi u Sisku. I ostala četvorica vjerojatno će na molbu »Sibenika« pozitivno odgovoriti.

Tablica

TREŠNJEVKA	1	1	0	0	4	0	2
TEKSTILAC	1	1	0	0	2	0	2
SPLIT	1	1	0	0	1	0	2
LJUBLJANA	1	1	0	0	4	1	2
RIJEKA	1	1	0	0	3	1	2
BRANIK	1	1	0	0	2	1	2
ULJANIK	1	0	0	1	1	2	0
ZELJEZNIČAR	1	0	0	1	1	3	0
SEGESTA	1	0	0	1	1	4	0
SIBENIK	1	0	0	1	0	1	0
KLADIVAR	1	0	0	1	0	2	0
BOROVO	1	0	0	1	0	4	0

Radnički - Neretvanac 2:1

U odlučnoj kvalifikacionoj utakmici, koja je pored »Orkana« iz Dugog Rata, imala dati još jednog novog člana u Dalmatinskoj ligi, pobijedio je domaći »Radnički« »Neretvanca« iz Opuzena s rezultatom 2:1 (1:1). Međutim, iako su domaći pobijedili ipak su gosti iz Opuzena, s istim brojem bodova, postali novim članom Dalmatinske lige, jer im je konačna razlika primljenih i datih zgoditaka bolja.

Pred oko 300 gledalaca gosti su igrali bolje u polju, a i pred vratima su bili opasniji. Isticali su se dugim loptama i bili su brži. U 10. minuti Ercegović je imao priliku da svoju momčad dovede u vodstvo. Našao se sam pred vratima, i umjesto da puca, dozvolio je protivničkom braniču da mu odzime loptu. Odmah zatim uslijedila je jedna iznenadna akcija gostiju, koji su preko Trge uspjeli postići zgoditak. U 31. minuti uslijed prekršaja u kaznenom prostoru gostiju sudac je dosudio jedanaesterac, koji je u gol pretvorio Ercegović. U nastavku igra je bila rastrgana s

obje strane izuzev pri kraju, kada su domaći izveli nekoliko veoma dobrih napada. U tom periodu pred vratima »Neretvanca«, nakon pucanja kornera nastala je gužva iz koje je postignut drugi zgoditak.

Kod gostiju su se istakli vratar, srednji napadač i lijevo krilo, a kod domaćih Dobrijević, Grbač i Jurić. Sudio je Petrosić iz Splita.

TRGOVINSKO - UGOSTITELJSKA KOMORA ZA KOTAR I GRAD ŠIBENIK
TRAZI DVA SLUŽBENIKA:

referenta za trgovinu i referenta za ugostiteljstvo

s odgovarajućim stručnim kvalifikacijama.

Plaća prema budžetu Komore. Biografiju s opisom dosadašnjeg rada dostaviti tajništvu Komore do 15. X. o. g.

Upravni odbor

NO GRADSKE OPĆINE ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ ZA DIREKTORA

„Električnog poduzeća“

Šibenik

UVJETI:

Elektroinženjer jake struje s najmanje 3 godine prakse, elektrotehničar s najmanje 8 godina prakse, ili visoko kvalificirani radnik električar s najmanje 8 godina prakse. Plaća po tarifnom pravilniku. Nastup službe odmah. Kandidati trebaju uz molbu podnijeti i opširnu, stručnu i ličnu biografiju. Rok dostave molbi 15. rujna 1954. godine, na Odjel privrede NO-a gradske općine Šibenik.